

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКАРЪ РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТЮЕЩИМУ

Адамла сау жылны солургъа онг табарыкъдыла

КъМР-ни Башчысыны кулгуну болжалы халда толтургъан Юрий Кокос «Шимал Кавказы курортлары» акционер обществону генеральный директору Сергей Верещагину бла Къабарты-Малкаръда турист кластерин айнаынуу вопросларын сюзгенди. Тюмешиу КъМР-ни Правительствосу «Шимал Кавказы курортлары» компания бла этген келишимге тиийишликте республикада эчки экономика зонаны къуруу эмда туркластерни ишлету жаны бла жумушла кыялы тамамланганына эчки эс бурлагъанды.

Кенгеш

«Элбрусну тийресин айнаытыргъа энчи къыймат беребиз»

«Шимал Кавказы курортлары» компанияны генеральный директору Сергей Верещагин тюенне Нальчикде КъМР-ни Правительствону членлери бла кенгеш бардыргъанды. Анда Къабарты-Малкаръда энчи турист-рекреация зонаны къуруу жаны бла вроплагъа келтирилгенди.

Кенгешден сора ол эмда КъМР-ни Правительствосуну Председатели биринчи журналисту Юрий Алтудов журналистлени соруларына жуапла бергенди. Сергей Верещагин, компанияны мында ары ишини юсюнден айта, ала, къуруу севелден шарт ишлесе кенерге кергизин черттенди. «Планила белгилегени къюню, ишлеи башлайбыз», - дегенди ол.

Жанабурулукъ

Энергетиклени намыслы ишлери

МРСК СК компанияны Къабарты-Малкаръда блемюню-специалистлери, келсери хакъларында 170 миңг сом къыйып, 77 къолайсы койорго болушукъ этгенди. Энергетикле аш-азыкъ хуржуланы (биршер машукъ ул бла бал туу эм 5 литр чёллу жуу) алени администраторлары берген тюемелде болгангъа юлешгенди, деп билдиргенди блемюню пресс-службасында.

Баггалеу

Байрам салютха къарарыкъдыла

Къа журтну къорулулукну кононе аталгъан кууначын ишле аскер мактаулукуну шахары Нальчикде 21-чи февралден тебирен 23-чюсине дери бардырылгъанды. 21-чи февралда шахарны школарыны тамата классоринда окумавла патриот, фронт эмда аскер жерланы айтууда эриширди. Къараула 2-чи номерли лицейде ётердикле.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда. Ол ул кюнне ичинде, башда соганылгъан жумушлардан сора до, башха къуруула болушукъда, деп билдиргенди бизге шахар администратсияны пресс-службасында.

23-чю февралда ул шахарны жомауаты Атажукин отмы бахыада «Мактаулуку ёмюрлюк отуну» къатында болушукъ митингге катышыркъанды эмда Улуу Ата журт урушуну

«Элбрус» курортну айнаытуу жаны бла «доржукъ картада» эмда норматив аклада белгиленген болжаланы толтурурга келишув этилгенди.

Сергей Верещагин тюенне дагыда Къабарты-Малкаръны Правительствосу бла кенгеш бардыргъанды. Анга «КСК-ны», «Россеестри» КъМР-де Управленисыны, «Принэльбруссе» миллет паркны таманлары, районланы бла элени администратсияларыны башчалары да къатышганды.

Жылжында адамла суу жылны солурча турист-рекреация зонаны ишлету жаны бла вопроса сюзгенди. Эчки Элбрус районда жерле бла байланы халтаны таптардыруу юсюнден айтылгъанды. Аланы бла объектлени

буйрукъ этилсе, биз «Нальчик» курортну айнаытыргъа да хазыр-быз», - деп къошганды ол.

«Юри Алтудов айтанчына ул, Курортта эм туризм комитет къуралгъаны республикада туризмни айнаытууга, туркластерни ишлетуге улу белгилик этерикли. Аны Сергей Верещагин да тюзге санганды.

Бизынгда турист кластерни ишлету не халда болганды да соргандыла Верещагинден. Ол айтанчы, анда къурулуш ишини 2015 жалда башларга белгиленди. Аны болжалы бер халда бла байламлы проблема ла ючюн созлауда. Болсада бююнолкуде «Шимал Кавказы курортлары» бек алгъа Элбрусну тийресин айнаытууга энчи магъана береди, дегенди ол.

«Элбрус» курортну айнаытуу жаны бла «доржукъ картада» эмда норматив аклада белгиленген болжаланы толтурурга келишув этилгенди. Сергей Верещагин тюенне дагыда Къабарты-Малкаръны Правительствосу бла кенгеш бардыргъанды. Анга «КСК-ны», «Россеестри» КъМР-де Управленисыны, «Принэльбруссе» миллет паркны таманлары, районланы бла элени администратсияларыны башчалары да къатышганды.

Жылжында адамла суу жылны солурча турист-рекреация зонаны ишлету жаны бла вопроса сюзгенди. Эчки Элбрус районда жерле бла байланы халтаны таптардыруу юсюнден айтылгъанды. Аланы бла объектлени буйрукъ этилсе, биз «Нальчик» курортну айнаытыргъа да хазыр-быз», - деп къошганды ол.

Бююнлюкде ул Кавказда турист кластерни ишлетуге инвесторла белгиленди.

«Архыз-Сенар» деген компания бу жумушлагъа 600 миллион сом къоратханды. Чечен Республикада туу курортланы айнаытуу бла «Ведучи» деген компания кирешеди. Ингушетияда ул «Группа «Акрополь». «Бизни шахарда белгиленген ишлеи тамамлауда 413,84 миллион сом, республикада 21,762 миллион сом белгиленген. 2013 жалда федералы аханчы 348992,923 миңг сом, респу-

бликанькындан да 11822,777 миңг сом къоратылгандын билдиргенди.

Парламентни Председатели Чеченланы Анур хайрланлы кыйалгъан аханчы ёлчеми къаллай бир болганын соргъанда, министр 64 861,077 миңг сом деп жуулапганды. Ол ахта, тохташдырылгъан жорукълагъа кёре, федералы бюджетте кыйтарылгъанды, ведомство аны былай арха алур-гызарга мурад этеди, дегенди.

Ол айтангга кёре, федералы айтанчы ара 2013 жылда сабий садлауны къурулушларына белген 400 миллион сомдан артык аханчы да жууукъ заманда Къабартыгъа белгиленди. КъМР-ни Курулуш министерствосу ол аханчы заманында хайрланмагъаныны катасында республика былай федералы гранцидан къуруу кылгъанды. Аны кёри келме, къонькиле бла эришууде юл майдалды да бир кишиге ычындырмагъанды.

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди. Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды. Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

УБАШЛАНЫ Мурад.

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

ПАРЛАМЕНТ

Умутландыргъан тюрленюле баямгыла, алай тынчайыргъа ул чыртма жарарыкъ тююлюгю

КъМР-ни Билим берю, илму эм жаш телюно ишлери жаны бла министерствосуну оккутуу муниципалны системасыны ишини жангъа къуруу жаны бла мадарла этеди деген ююмга белгиледи КъМР-ни Парламентни депутатылары «правительстволу сагытада» бу ведомствону таматасы Нина Емузованы отётуна тынгылау бошганды деп сора.

Законла чыгарыуу органы президентини жыйлынууда сёлесе, ол КъМР-ни Правительствосуну «Къабарты-Малкаръ Республикада 2013 жылда ителуу билим берюню модернизацияу жаны бла мадарланы къуауум къабыл этюню юсюнден» буйругъанда белгиленген ишлеи тамамлауда 413,84 миллион сом, республикада 21,762 миллион сом белгиленген. 2013 жалда федералы аханчы 348992,923 миңг сом, респу-

бликанькындан да 11822,777 миңг сом къоратылгандын билдиргенди.

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди. Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды. Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла. «Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла. Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

Олимпиаданы аневниги

Саломда - эрттеден сакъланган «Кюмош»

Къа журтну къорулулукну кононе аталгъан кууначын ишле аскер мактаулукуну шахары Нальчикде 21-чи февралден тебирен 23-чюсине дери бардырылгъанды.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

Самодельность артиллери бла теспечю коллективлени байрамга аталгъан концертлери ул жер-жерли культура койла болушукъда.

ТРАНСПОРТ

Тамамланылмагъан жумушлагъа энчи эс бургъандыла

Билыр республиканы транспорт сферасында жалгынтылганын жангъа къурулуш ишини 2015 жалда башларга белгиленди. Аны болжалы бер халда бла байламлы проблема ла ючюн созлауда. Болсада бююнолкуде «Шимал Кавказы курортлары» бек алгъа Элбрусну тийресин айнаытууга энчи магъана береди, дегенди ол.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Олимпиаданы аневниги

Саломда - эрттеден сакъланган «Кюмош»

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди. Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды. Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла.

«Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла.

Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди.

Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды.

Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла.

«Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла.

Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди.

Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды.

Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла.

«Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла.

Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди.

Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды.

Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла.

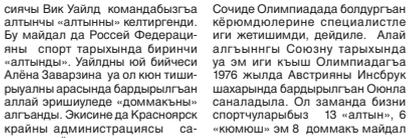
«Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла.

Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

Вик Уайлд бла Алёна Заварзина.

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди. Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды. Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла.

«Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла.

Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

ОМАРЛАНЫ Мурад.

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди.

Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды.

Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла.

«Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла.

Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

Ахыры 2-чи бетдеди.

«ЗРЕТЛАННЫ Хасан.

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди.

Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды.

Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла.

«Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла.

Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корлапганды ул тюенне 1:4 финляндия Финалдини команда сы бла тюешигенди.

Номере къол салганда, аны ахыр эсеби белгили тойол эди. Ары дери ул Швеция Словенияны 5:0 эсеп бла корлапганды.

Энди ала башында сатылган командадан бири бла тюеширди.

Тюене гигантсы саломдан бардырылгъан эришууде росузгагъа төртюшер миллион сом берилди.

Лыжла бла чыбышуда команда принте Максим Вылегжанин бла Никита Крюков «Кюмош» къолу болгандыла.

«Алтын» Финляе, «доммакын» алгандыла.

Тийшюрлени арасында лыжла бла команда принте бизни къыларыбиз Анастасия Доценко бла Юлия Иванова, ючюночу жерни алып, Финлада Финлядияны, Польшаны, Американы, Швейцарияны, Германияны, Австрияны эм Словенияны командалы бла тюеширди.

Россеви спортчула бу кюнне

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

«Хоккей» чиребиз квалификация матчда Норвегияны 4:0 эсеп бла корла

2 Умутландыргъан төрлениуле баямдыла, алай тынчайыргъа уа чыртма жарарыкъ тьююлджю

Ахыры 2-чи бетдеди.

-Жарсыгъа, башланган школну баш оборуодование блотулуналы жалгызталмагъанбыз,- дегенди Нина Емузова. - Алай а федеральный кырал билим беруу стандартла бла миллимедиалы оборуодованысы болмагъан бир класс да ишелтильди туйюлдо.

Шендого окутуу-лаборатория, медицина кабинетге, школ ашханалагъа, спорт заллагъа керекли оборуодование, информатизация кереклеге берилген субвенция окутуу болупманы илгенди, бул оюм санда жангы билим беруу стандартлаге кере окутурга онгла куюргъа себеплик этгенди. Алай онгла барилген окутуучулары саны 89,96 процентте этгенди. Ол болумдада ишлерге да устааланы бла билим беруу учурдениланы оюнуучулары 35,9 процентин хазырларга къолдан келгенди. Бытыр а о перкомдо б1 процентте жеткенди.

Докладчы айтканга кере, жаш педагоглары келдендириве

уа да улуу эе бурмады. Алай, ол оюм этгенча, ала ишлерин башлагъанда, бир кере берилген 3-5 минг сом алагъа методика жангы бла себеплик этюну шендого амиллары кадрге чыккыны кетериуге азыкъ этгенди. Республикада жаш специалистлеге социаллы болушлукну бир торлюсю да тохташтырылмагъаны да жаш педагоглары аздан-азда бяр-барларны себеплик этеди.

Битеулю билим беруге ишленген устааланы иш хакларын РФ-ни субъектеринде болгъан айлыканы орта эсебге жетдириве - модернизацияны дагында бир магъаланы борчуду.

-2013 жылда педагоглары ол къауумуну иш хакларын көтуоруоу планы толтуругъанды, деп билдиргенди Нина Емузова. -Бытыр ол 19 361 сомга жеткенди, неда республикада орталыкъ иш хаккы 105 процентин туткъанды. Ол а планда керэзтюлгенден эсе аспамды. Аны бла бирге министр кемчиликке да алыкъа кеп болгъанларын чертенди. Битеу ашы керюмюлдени эниште тюрюор мезге керекди. Ол а ача къалай

жиберилгенге кере болушлукду. Шендого финансование анга жетирикди деп айтырча туйюлдо. Сёз ючюн, 2014 жылгъа республикалы бюджетде педагоглары иш хакларына блоннгон ача аны көтуоруоген ор берлик туйюлдо. Школ киталпаны сатып алуу эм ала бла жалчытуу - регионны бонраларына салынган жумушладыла. Аланы тамамлауа КъМР-ни бюджетинде салынган ача да азыкъ этерикди.

Республиканы муниципалы къуралуучулары школгала берге чыгарган ача бел бек ол болгъаныны юсюнден да айткъанды министр. Андан сора да, битеулю билим берген окутуучу юйени жылытууда, суу бла жыгъагъа да улуу кемчиликке бардыла. Окутуу болупманы санитар эпидемиологияга келишидири а-республиканы министрство эмда жер-жерли самоуправление органында энди толтурууда керек болгъан борчуду.

Жылы итогларын чыгарга, Нина Емузова, саулал айткъанды, республика битеулю Билим бер

риуно модернизациялау жангы бла кесине алган борчла толусуна тамалангандыла, дегенди. Ахырында ол билим берюню модернизациялау проектти бытыр бошолткъанды, алай эсе уа, энди жалаанда республиканы кеш огларына таянргъа тюрюегрин эсте салганды.

Президиуму бу жыйлытууа кере чыгарган оюунда КъМР-ни Правительствоосуна республикалы бюджетде битеулю билим берген регион системаны айнаытууга жыл сайын ача беруге кереклик айткъанганды. Министрство уа битеу бюджетден да берилген ачаны замандыда эмда керекли жумушларга къоратылырын жалчытырлау, усталыкларын басдогрен педагоглары санын 100 процентте жетдирге тийишлиди. Жер-жерли самоуправления органына ача билим беруу учурдениланы барысында да шендого санитария-эпидемиологияга кереклик эсерттиргенди.

ОТАРЛАНЫ ФАТИМА.
КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Билген адам бла ушакъ

Чотчаланы Расул 1971 жылда Юкченде тууганды. Кыргыз Республикасынын инженер механика хазырлагъан факультетин, орта социаллы университетини юридический факультетин босагъанды. Спортну халкъла аралы устасыды. Къол бла тутушуудан Египетде, Россияда, Америкада, Италияда болган эришюлде дуняны чемпион болганды. Италияда уа 2 кере алтын майдал алганды. Тутушан элинде сабий спорт школда тренер болуп ишлеп турганды.

Бытыр ноябрь айда КъМР-ни физкультура эм спорт министрине салынганды. Юйери елиди, 2 жылы барды. Республикада арт жылдада спорт не жолда болгъаныны юсюнден ушакъ этгенди аны бла «Къарачайны» корреспондентти Джалааны Балуга.

«Спорт жаны бла биз округда ал сатыргъа чыккыганбыз»

-Бытыр республикада сабийлени, жаш тубюлдо битеу милет салугуна кыайгыра, спорт жаны бла кеп иш этилгенди. Бизни талай жашыбыз, дуняны, Европаны, РФ-ни биринчилиги ючюн баргъан улуу эришюлге къошулуп, хоррамлы болгандыла. Кеп торлю зат бизни кесибизде да эткенди.

Мадам эсе кыайлыкка чыккысыны сапарга болушкунга?
- Жангы жылы алында республикамыны Башчысы Тимревланы Рашит бла мен Россияны спорт министри Виталий Мутко бла Москвада тобешонды эмда бизде физкультуранын бла спортни айнаытуу жаны бла кеп ахшы окуу этген биз. Федераллы ардан бизге ий болушлук да болушлукду.

Биоглокуде республикада спорт бла тири юрешен 60 мин адам барды. Стационарлыбызны, спорт школларыбызны, маддианларыбызны, мектеп-ларгыбызны саны 500-ге жетиди. Бизде эркин тутушуудан Олимпиада резервде баш спорт школ къурагъанды. Дагында 39 ишлейди. Шимал-Кавказ округда спорт жаны бла алычылгала Дагыстанны, Тегейни, Чечени сай айдыла. Биз ала бла теннидиз, кеп жаны болушлук да барады. Миллет, эркин тутушудуо, самбо, кючжыкы тушууларыны барысы, гимнастика, бокс, къол топ, женгил атлетика, баскетбол, футбол, тау лыжалга бла учуу, англинизм - битеу да 28 торлю спорт бла юреширча мадара бардыла. Лыжалга бла учуудан, англинизмден, тутушудан Россия, Европа, халкъла аралы даражалда эришюле республикада кеп бардырыладыла. Жангы жылы алында Архызда 3 километр узунлугу болган тау-лыжа трасса ачылыганды да улуу ий болганды.

Быйжы июль айда Къазаанда эткен Россияда эсе къаллык иш эди десек, жангымайбыз. Анга 170 къыралны келечиси къатышкан эди. Россияны миллет тутушудан командалыкъ къауумунда бизден 5 жаш бар эди. Андан Лайпалааны Азамат, Хапаланы Алибек, Пешкошканы Алия, алаи спорт министри Тимреви, Ананы Намысарына Россияны байрагы 3 кере көтурилгенди. Токъланы Арсен доммакъ майдал бла саулаланганды. Байрамкыны Артур да алычылдан бири болганды. Тренерле Лайпалааны Дахирге бла Хапаланы Исламга байрамкы эгер олушлук болушлук жеткенди бизни гезефлерибиз спортда бу бийликкеге.

Расул, сёз миллет тутушуну юсюнден баргъандан ары, андан бир кесек кенгирек халпар айтсан а.

-Сорлоден бери да бизни миллетде тутушу болмай бир байрам, бир куюнан этмегенди. Ол, төлюден төлюге көче, биоглокеге жеткенди. Мындан арысында да алай болушлук. Узакдан югюлке келтире айланмай, быйлыгы эришюлени юсерленин айттайм. Февралда Вороношхарада студентлени арасында Россияда чемпионаты, март айда Москвада Олимпиада оюнулары чемпион Сардини эсгерюле аталгъан битеруюсей турнир болгъан эди. Марта дагында Черкесс шахарда Россияны биринчилиги ючюн барган эришюле, майда Нальчык шахарда «Эмблусоми» 10-жылыгыны аталып бардырылган регион аралы турнир, сентябрь айда Карачаевск шахарда республикамыны Башчысыны ёню ючюн бардырылган халкъла аралы турнир, сентябрде Владикавказда миллет тутушудан Россияны чемпионаты этген эдик.

Доммада эришюле 18-20-жыллык гезеф халкъа къошулгандыла да, бизни команда биринчи берген алганды. Тоторкулладан Азамат бла Мурат, дагында Тоторкулладан Би Азамат, Текеланы Рашит, Хадирланы Абу-Юсуп, Малюбойнланы Рамазан бирюлден онгу болгъанларын таныткан эдик. Миллет тутушудан артадагы эришю Башкирияны Салават шахарында болгъан эди. Ол дуняны биринчилиги ючюн бар эди. Анда Тоторкулладан Ахмат, Хапаланы Алибек, Тоторкулладан Азамат дуняны чемпионлары болгандыла. Лайпалааны Азамат бла Текеланы Рашит, Тоторкулладан Мурат да алчы жерлеге чыккыгандыла.

- Ол бары да игиди, ёзге ол къадаар тер тегюп, республикамыны, Россияны да атарын айтдыра келген жашларыбызны багъаларыны сёз къалай чыгаргъанды?

- Республикамыны Башчысы Тимревланы

Рашит, спортну ёсюмюне улуу эе белгенди, чемпион ата жеткен жашларыбызды да унутмайды. Бир улуу саулала бермесек да, бирин да куюру къюймайбыз - ача берик. Мындан ары андан да улуу саулала этерча мадара табыла бардыра.

2013 жылда къалалы спорт объекте ишленгендеди.

-Темревланы Рашит, «Газпромну» таматасы бла келишип, «Газпром - сабийлеге» деп программаны тамалында Кавказскый, Эркин-Шахар посёлоклада, Инжин-Чукун элде, дагында башха жерлерде хар неси да жарашкан 10 спорт майдан ишленгенди. Быйыл къуру РФ-ни чемпионстворстуну юсю бла 4 улуу спорт комплекс, 1 футбол майдан, 2 бассейн салынырыкъды.

Дагында къошаргымын. Юкченде, Жангы Къарачай посёлоклада спорт комплексле, Эмбуркъанда футбол майдан биткенди. Дахирге Англында да футбол стадиону сеп башлагъандыла. Черкесскени «Жашил айрыкчында» кеп функциялы спорт комплекс да битерге керекди быйыл. Куюру арт кезиледе КъМР-де 3 спорт объект - Черкесскеде саулукну бегитген физкультурна комплекс, Псыжда миллет культура ара, Чалаевск элде стадион хайрыларына берилгенди.

- Республиканы кесини ачасына да ишленирки дейдиле 2014 жылда кеп спорт объект?
- Алай объекте жетдиле. Алагъа биз «Большой семёрка» деп къолбыз. Акъ Къазаанда 3 спорт комплексни къуруу бир максиманы узунлугу 36, кенгилиги да 18 метрди. Куюрулу быйлыны 2-чи кварталында битедикди. Акъ къаланыла спортчы кеп оюгенлерин таныткъандыла. Бу элден Лайпалааны Дахирни башчылыгы бла миллет тутушудан дуняны, Европаны, РФ-ни кеп чемпиончыгъанды. Юкченде ишлене тургъан спорт къала 3611 квадрат метри тутады. Анда спортны кыясы торлюсю да бла юреширча толуу мадара чыгарыкъдыла.

«Дружбада» спорт комплекс алгъаркъада ишленип башланганды эди. Бусагъатда аны къоуга къаты алгъандыла. Баскетбол, волейбол ойнару узунлугу 30, кенгилиги 18 метрге жеткен залы, дагында гимнастика залы болушлукду. Эркин, миллет тутушуданга юрюеленген дагында бир зал, хамам, аузуларыгъа хант юй иштерикди. Быйыл Черкесскеде ачыкъ бассейн, Карачаевск шахарда да алай бири хайрыларыгъа бериликди. Аланы этиликте устаала ишленерикди. Ол спорт объекте кесери да сууну тазалыгы, аруу жарашаланганды да Россияда биринчи болушлукду.

Расул, темсе бла футбол академияла дегенери къалай болушкунда?

- Ала республиканы аралыгында салынырыкъдыла. Аланы ишлерге Социал Олимпиада оюнулары куюрулушлары бардырын устаала чыккырыгандыла. Тенис ойнаруны 5 ачыкъ майдада 3 да жабыкъ корт ишленерикди, 2 футбол майдан, волейбол, баскетбол площадка болушлукду. Ала быйыл жайгъа битедикди. Жангы жылы алында Черкесскени ара майдадан каток ачылыганды.

Кёрсюз, Къарачай-Черкесде, бир заманда да болмаймыра, кеп спорт объект ишленгенди, энта кеплери белленгенди. Алайды да, жаш адамларга болушлук бла юреширге таялыкка жетишдиле.

- Ол себеден, алыбызда бизни жангы улуу спорт хоррамла сакъайдыла деп умут этерчакъы, алаймы?

- Алайды.

МАЛКЪАР ХАЛКЪ ТАУУБАН ЖЕРИНДЕН ЗОР БЛА КЁЧЮРЮЛГЕНЛИ 70-ЖЫЛЛЫГЫНА

Эгечле - фахмалу къураучула

Кёчюночюлде халкъыбызны тишриулары сакълагъанларыны юсюнден кеп айттылыды, жазылганды. Алай бу тема туусулмайды. Бизни аналарыбызны, амилларыбызны адамлыкларыны, жигерликтерини хайлары, ёз сабийлеринен сора да, башхалагъа да себеплик этгенди.

Алай эки тишриуну юсюнден айткъанды бизге халпар КъМР-ни халкъ артисти Текеланы Махмуд. Малкъар халкыны кёчюргөн пөвезде никоичу къызла-эгеч бла къарындашдан туугъанла - Кудайланы Кукшун бла Гелаланы Нальбойке - башха - башха вагонлада баргъан эседе да, тохтаган а бир жерде этгенди. Ол Къазастанны Джамбул областны Ровно эли эди. Анда алагъа дери башха кёчюночюле да жанарын кечиндире келгенди: чеченлиге, ингушлуга, къарачайлыгъа, украин таратарына, Феодосиядан баргъан грекчиле, Горжюнден кёчюргөнулю тюркюлю - мекхестинлиге, Узакъ Востокдан къысталгъан корейликке.

Барындан да аслам а анда украинлыла эдиле, 1934 - 1935 жылда куллада деп бери ашырылганды. Ала, тауланыла къыйынлыкларын аныгъла, къолларындан келгенин этип, олу ишлерге, аш - азыкъ бла да болушурга юрешкенди.

Көчюндени Текеланы Масхут юйюрю бла Джамбул областга тошеди. Тамата къызы Кукшун, атасы, анды къызла болгъанларын илени кетип, аланы кеси, Нальбойке да болгъан жерге келтирди. Ал кезюде ачыкъдан, жаллангъанчыкъдан улуу - гичте да къыйналганды, ёлгенин асырмагъан арада, кеп бормыганды. Жашуу алай бир турса, халкъ къырылын кетерип аныгъла башлайдыла. Эгечле Кукшун бла Нальбойке

бир мадар къурамай амаж жокъду деген оюмга келелиде. Хар юйге кирип, ким не эте билгенин сорарды. Ызы бла, клубда эллик-журт бекерини Нина Емузова-бытыр ол 19 361 сомга жеткенди, неда республикада орталыкъ иш хаккы 105 процентин туткъанды. Ол а планда керэзтюлгенден эсе аспамды. Аны бла бирге министр кемчиликке да алыкъа кеп болгъанларын чертенди. Битеу ашы керюмюлдени эниште тюрюор мезге керекди. Ол а ача къалай

бу мадар къурамай амаж жокъду деген оюмга келелиде. Хар юйге кирип, ким не эте билгенин сорарды. Ызы бла, клубда эллик-журт бекерини Нина Емузова-бытыр ол 19 361 сомга жеткенди, неда республикада орталыкъ иш хаккы 105 процентин туткъанды. Ол а планда керэзтюлгенден эсе аспамды. Аны бла бирге министр кемчиликке да алыкъа кеп болгъанларын чертенди. Битеу ашы керюмюлдени эниште тюрюор мезге керекди. Ол а ача къалай

бу мадар къурамай амаж жокъду деген оюмга келелиде. Хар юйге кирип, ким не эте билгенин сорарды. Ызы бла, клубда эллик-журт бекерини Нина Емузова-бытыр ол 19 361 сомга жеткенди, неда республикада орталыкъ иш хаккы 105 процентин туткъанды. Ол а планда керэзтюлгенден эсе аспамды. Аны бла бирге министр кемчиликке да алыкъа кеп болгъанларын чертенди. Битеу ашы керюмюлдени эниште тюрюор мезге керекди. Ол а ача къалай

бу мадар къурамай амаж жокъду деген оюмга келелиде. Хар юйге кирип, ким не эте билгенин сорарды. Ызы бла, клубда эллик-журт бекерини Нина Емузова-бытыр ол 19 361 сомга жеткенди, неда республикада орталыкъ иш хаккы 105 процентин туткъанды. Ол а планда керэзтюлгенден эсе аспамды. Аны бла бирге министр кемчиликке да алыкъа кеп болгъанларын чертенди. Битеу ашы керюмюлдени эниште тюрюор мезге керекди. Ол а ача къалай

САРАККУЛАНЫ СИНАТ.

да илеп, элдеги клубга жылы-жылга келип, кичиритиу уругъандыла. Хар шабат кюнден төлесеге сюйегине ары жылыгъандыла, бирде уа кино да керэзтгенди. Бу жаны бла жувалы уа грекчекши Дитрий Шамандыны эди. Ол мадоннаны бла гитараны уста сокъганды, тюркюле дауурубасланы кызыдагъандыла, жия къобузчу корейли жаш да бар эди. Кёчюночюлени жорекринде, бани, ити жашууга ийнауну жипчилери аз - аздан орнала башлайдыла. Быйлайда ол таулу къызланы Босперинден айттыргъа кереди. Гелланы Нальбойке Улуу Ата журт урушуда дери Москвада ГИТИС-ни актёр факультетине бошагъан эди. Аны баш иеси Рамазан биринчи малкъарлы профессионал режиссёрду эм драматургду. Аны олу биринчи ол жазгъан къызыкъымдыла-эти тишриуну сифатын къурагъа да жетишкенди. Сабийлери Рая бла Володя, дагында къарт атасы Таусо да биргисине

эдиле. Кызы, арта Махачкъа-ладатга медицина институтуна бошап, белгили оран болушлукду. Жарсыгъа, Володя жашуудан башлап кеткенди. Рамазан да жанын Ростов шахарны тюрисинде бергенди. Нальбойке уа туугъан журтларына къайткъандан сора да Малкъар театра ишленгенди. Кукшун эри Кудайланы Ахмат да къазауатда долбурган жигитлиги оюн орденле, майдалла бла да саулаланганды. Ала төрт сабий ёсдоргондиле. Бары да билим алгандыла. Жашлары Владимир, Алма - Атаны эл молк институтуна бошап, Баубентеде деп жылы баш берип болуп турганды. Арта да Кукшун бла Нальбойкеге къылын жылдада болушкан эллиден төрк-терк къызгала келгенди. Ахырында айттыргъа кереди: ол жашкарбын жоклеп базарга элтичюу жашыгъа а белгили жырчы Текеланы Махмуд эди.

САРАККУЛАНЫ СИНАТ.

ТАПЛАНЫРЫУ

Тазалыкъны жалаңа биргелей сакъларга болушкъу

Тырынаууну тюрисинде тапладарыу эмда кир-кипчилик кетериу ишле бла бытыр «Техникокомплект» предпритиуи юрешкенди. Тийиш жумушлары тамамларга ол 3 миллион 150 минг сом багъасына келишимле этгенди. Борчулары кеп къалмай барысы да толтуругъанды кеси. Финанс онганы асламсы багушдан тазалауга къоратыгъанды, 187,8 минг сом а - жашиллендириу ишлеге.

Предпритиуны иши ол кезюдеде жеңил болгъан эди дегре жагъарыкъ туйюлдо. Коллективде илген-көтгенге кеп болгъандыла, ача жетишмегенин хата-сында тазалауга замандына ремонт этрге онг болмай да турганды.

Шахарны администрациясы «Санитар тазалууга аспап-билегилери бла халкълыны араларында сый-намысха, улуу хурметге тийишли боладыла. Иш къындыра - къыз бар эди. Энди шахарга алуучулардан продукцияны этип башлайдыла. Теркин артыкъда ишлей эдиле. Ападан укунрыла аламат толна тикгенди. Киши жеринде аякъ тирей башагъанда, ала, кез ачарга

Дагында айтбаландыруу эм жашиллендириу ишле тамам этилгенди. Бу акцияла кеп къалмай битеу организацияны бла учурдениланы коллективтерге къатышкъандыла. Кир-кипчилик жыйгъан 60 контейнер орнатылганды кеп заман болмайды. Алай ала бла болган проблемада, тамам ол жердеги кызыкъымдыла да туйюлдо. Шахарны, аны тегерегини, Бахсан эм Гиржован сууланы жагъаларын кир-кипчикден

тазалау, энци службадан сора да, хар мында жашагъаны борун болгъанын белгиледи муниципалитет администрациясында. Жаз башы башларыгъа энди алай кеп заман къалмагъанды, аны себепли шахарны предпритиуялары, организацилары эм сатыу-алуу объектирди да бардырылганды таяларыу ишлеге хазыр болурга керекди.

тазалау, энци службадан сора да, хар мында жашагъаны борун болгъанын белгиледи муниципалитет администрациясында. Жаз башы башларыгъа энди алай кеп заман къалмагъанды, аны себепли шахарны предпритиуялары, организацилары эм сатыу-алуу объектирди да бардырылганды таяларыу ишлеге хазыр болурга керекди.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

МИЛЛЕТ АРАЛА

Шуёхлукъда эмда бир бирини аныгылауда

Къабарты-Малкъарда жашагъан өзбелени «Риони» миллет бирюулерине 25 жыл болгъанды. Анга алты култура фонд байрам къурагъанды. Анга уа республикада кеп миллет эм культура араланы келечилери къатышкъандыла, КъМР-ни власть органыларыны къулушчулары да келгенди.

Къабарты-Малкъарга аслам санда кёчюп башлагъаны 120 жыл болгъанын эсте салганды. Анга алты култура фонд байрам къурагъанды, анга уа республикада кеп миллет эм культура араланы келечилери къатышкъандыла, КъМР-ни власть органыларыны къулушчулары да келгенди.

«Риони» башчысы Азюр Лобжанидзе өзбеле Къабарты-Малкъарга аслам санда кёчюп башлагъаны 120 жыл болгъанын эсте салганды. Анга алты култура фонд байрам къурагъанды, анга уа республикада кеп миллет эм культура араланы келечилери къатышкъандыла, КъМР-ни власть органыларыны къулушчулары да келгенди.

Эсмизиге салайыкъ, 1988 жылда Къабарты-Малкъарга Грузиядан бир къауум адам келди. Аланы сурагъаны республиканы жеринде жашагъан өзбелени биричириу эди. Алай бла миллет ара къуралады, анга кёчюночюле бютион кеп чыккыган тау төптини атын бергенди. Бусагъатда ол жерден артыкъ адамны биричириди. **М. АДЛИОВА.**

Чомартны - къолу берекет

Баубентчи Османланы Элданы чомартыгыны юсюнден Беш да Тау элде, андан тышында да кепле айтадыла. Ол тутгъан республикасында культурада, искусствода ишленгенге степенцияла тохташдырыла, жаш спортсменлеге эркинлик берерге ачыкъ болушлук этеди. Бу ахшы уламышны аты айтылганды, эсиме чарачайлы спорт Эденланы Альбертни бу назму тизгинлери тошдиле: «Жауған жауудан не хайыр, ол жаууп, жерни жийтмеске. Бу конюле уа бизни газетини редакциясына Бызынги элден

Тепеланы Роза, телефон бла сөйлешип, былай айткъанды: «Алгъаркъада Османланы Элдар жыйырма машоқ ун, алай бир да бал туз, башха ашарыкъла да жиберип, улайгъан адамгала юлейдиргенди. Ол ары дери да болушлук этил турганды. Бызынги уламышта, къыз суучулагъа, отбасы маркъарыла да. Элибизде отбасы юрежит да ишлетгенди. Орта шолгандайым да кез-кюулак болушлай туралды, сату къаллык, узакъ емюрюлю болушкунда»

«Бу ахшы уламышны аты айтылганды, эсиме чарачайлы спорт Эденланы Альбертни бу назму тизгинлери тошдиле: «Жауған жауудан не хайыр, ол жаууп, жерни жийтмеске. Бу конюле уа бизни газетини редакциясына Бызынги элден

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Эссе түрү

Көпчүлүктөрдөн кыйтакан жылдада белгилү журналисттерибизден бири Улакчалы Ибрагимни жашы Ануяр эди. Көп заман радиону эл-милк бөлөмөсүнө редактору болуп турганды. Аны беруулерин жигиттери малчыла, чалгычыла, сабанчыла, заводналы, фабрикалары ишчилери эдиле.

Ануяр Ибрагим

Тай элерибизде барып, жайлыккада бичмеленбе, кыюучулуга жолугуп, радио бля сейир халпарла айтканды. Урунуну алчыларын халкыга белгилү эткенди. Былган анга 80 жыл боллук эди. Ануярны антлы шүхүрларындан бири жазыучу Шадуланы Хасан аны юсюнден былай эсгереди:

«Кыргызстанда бир жерде тургубоңыз. Ол жети класны тауускандан сора педучилищеге окуртга кириди. 1954 жыл аны бошоп, бизге шолгыз устаз болуп келеди. Алга башланган классына окутканды. Ол биринчи кере анда кыбыргыз газет чыгарып теберибди. Иги окуткан сыйбейлени майхайды, жылчилени сөзгөнди. Кеси суратла да ишлей эди, назмула да жазганды, макымла да салганды.»

Кыбыргыз газетни көзүлүнө номерин сактап туруучу эдик. Кыргыз кыбууну да согушт, гитче эгечи Хаджат бля жырлап тебересе, бител чил жыйылганды.

Не арий, не тала билмеген журналист

Биr керуе уа жырлап, районда хорлап, арда обласкыа барып, андан лаурет болуп кыбайды. «Сталинчи жол» ара газетге экибиз да жазганбыз. Биr жол, экибизди да чакырып, сауыала да берген эдиле. Ануяр шолгызга келгенде, былай бир жангы дуния ачытылган болган эди. Анчыа жарык жашуу келбис адам көрөгөнөм. Азиядан кыйтакхандан сора Ануяр тууган эли Көндөлөдө тохтады. Ара мюндөк момсомол организацианы секретарына айырдыла. Кичинчи жыл радиогыа чакырадыла да, ёлоп кеттинчи, анда ишлеп турганды.

кыатына чакырылп. Ол эрлай окуяна атасыны кыатына жетди.
«Бар да, тюкенден бир папка папирос алып кел», - деди ол жашына.
- Ата, дегерге кен кыласам а?
- Кыламаса, терк бол!
«Тюкөнө папиросу алайламы берликдиле? Ахча бермеймисиз», - деди Zufар, атасына соруулу кырал.
- Аха берсе, тютюнню ким да келтирер. Сен а ахасыз тютюн келтир.
- Ныгышдагыыла, Таулан жашына алай айтканын эшитип, харх этип кюлдюле. «Ахчанг жокь эсе, биз берейми», - деди аралыгда гүлшө тапгына тапнып турган кыартпадан бири. «Ут-ай, ахчам да барды, алай мени жашым ахасыз тютюн келтирликди», - деди Таулан, ныгышха жуккуллаша.
Зуфар атасы алай ойноп айткан сунуп, алайда иги кесек мычыды. Болсада ол аны аха бермей, кетип барганын көргөндө уа, тюкен таба кыууладу. Ол ары кирип, тегерекке кырады. «Кертгиди, аха берсе, тюкенди тютюн аларгыа боллукду. Ахасыз тютюн а кыалай болур?», - Ол сагышха Зуфарны башын кыатышырадыла. Иги кесектен сора ол колхозну сют фермасыны таматасы Сафарны, тюкенден папиросла алып, аланы башха папкага кыотара турганын эселеди да, аны кыатына жууклашды. Сафар тютюнлер бошалган «Казбек» папканы бир жаньна атаргыа теберигендинде, Zufар, тилеп, аны ады. Кыуанып, терк окуяна ныгышха жетди.

Ишинден тышында да, халпарла, назмула, жырла жазганды. Биr жыл редакцияны көчөленири «Кыарачайга» барганын эдиле. Анда алагы бек ариу тюбейдиге. Той тектенде, жыр айттыла. Бу жанындан Уйбашланы Азор да барганды. Ол Ануярны «Миллетни, санга жыр өтеме» деген жарын айтып теберегенде, адмла аны асыра жараткандан, бир бирлерин тюртпют, жырчыга жуугураак турурга көрөшө эдиле.

Ол бу жырыды:
*Миллетни, санга жыр өтеме
Миллетни, санга жыр өтеме,
Махтау сөзле бля жеркелетем.
Сюйгөн журтумда чакырады жашуу алгыа,
Танг бозара Кырчай-Малкырада.*
*Кыурда махтау санга салама,
Көп кыйынлыккадан еткен халкыма.
Жерде, көкде да ом сыйла сураты,
Жети элпиден Кыркан кыянаты.*

«Бу жырыны айтсам, кесими көлөм да көтөрөлө эди, сора тыныгылганында да энци харк ургычана көрөне эдиле манга. Кысха жыр, алай кылайуу улпу магырады барды, адманы терен сагышха кылашканды. Мен аны хар тойда, байрамда да жырлайма. Халкыбыз жашаган кыадап, ол айткыганынай турлукту, деп эсгереди кыарачай-малквар жырыну бубулуп Уйбашланы Азор. Басында да сагындык Ануярны халпарлары. Бюгон аны атан эсгергенде, газет окуучуларыбызны «Тютюн» деген чам халпары бля шыгырей эттейк.

Андайда адмла көп эдиле. Zufарны көргөндө, атасы анга «келтирдигинми?» - деп кылоп узатыды.
- Хау, келтиргенме, деди Zufар, хуржунундан папирос паканы чыгарга. «Казбек» деген жазыуу эселегенди, Тауланы келзери жарыдыла.
- Ма, көрдюгөзмю, мени жашым кыалай тютюн келтиргенди, деп, паканыны ныгышдагыылагы көргүзте, ачып кыраганында, Таулан кесими туманда ачашып турганына сезеди, бети торлөндү. Асыра анууандан, не этерге билмей, альпында сөөлөтп турган жашына жан алычууга кыраганына кырады.

Тютюн
Таулан, эртөнликке ныгыш болуучу жерге бара турганылай, тютюн ичериги көлөп, хуржунуна узалды. Алай тюнөлени бери да кесими папирослары болмаганыны эсице тюрпюп, хуржунуна кире барган боллук, бир эздик жийргенинен ча, терк окуяна арта алды: «Ою, ныгышшы бир тедек алып ичмере», - деп кеси кесине мурулдай, терк-терк атай, жолуна тебериди.

«Оллаха, аламан тап эткенди, «ахасыз тютюн» деген эдинг да, излегениги тапдырды». «Чам бля жашы атасын хорлады», - дегенде да болдула...
Алай ол кюнден сора Таулан тютюн ичюну кыбайды. Бизни элдө жашаганын эр киши андан бери сабий жашланы тюкөнгө папиросла аларгыа иймейдиге.
Басмагыа **ОСМАНЛАНЫ** Хайса хазырлаганды.

«Зуфар, былай келчи», - деди Таулан, жашын

БАСМА Устаз эмда назмучу

Ахматланы Люба, Тьрнауууну биринчи номерли лицейинде малквар тип бля адбияттан устаз болуп ишлей турганынлай, чыгармачылык бля көрөшөгөн да кыомайды. Ол, Былым элини орта школун тауусуп, КсМКСу-ну малквар тип бля литература бөлөмөсүнө билм кылаанды. Ез тилине сиймеклик анга атасы Чөпөлөндөн жүктүрганды. Кыз кеси да аны проблемаларына эс бурганлай турганын сөөбөлү поэзияга сиймеклиги да эртте уянганды. Аны биринчи назмулары «Нюр» сабий журналда басмаланганыла.

да Аллахдан битеу дуниягы тынчылык, ырахатлык тилеген чыгармасыны атын бергенди.
ТЕМИРЛАНЫ Анатолий Сурат орундуу.

Поэтесса Р.Ф-ни Жазычуларыны союзуну членди. Аны назмулары бири белгилү постле бля бирге торк тилде чыккыган «Малквар назму антологиясына» да киредиле.
Былыр Любаны «Тилек» деген жыйымдыгы басмаланганды. Аны лирика-философия чыгармаларыны баш темасы өз тауларына, жашаугыа чекиси сиймекликти. Ахматланы кызыны бу экинчи кытабыды. Биринчиси «Акс тааша» дегени 1998 жылда көзүгачи дунимчи. Омында жүргени не болупла жарыкханларыны, кыуандырганыны оюсонди айтды. Авторну билдирюөнө көрө, бу назмула, аны, кесими чыгармачылыгына энци көз бля кыраар, андан ары ишлерге көлөндөргендиле.
Кичинчи жыйымдыгына киргендене атасын эсерип жазганыны айырмалы көрөди. Кипагыч

ТАРЫХ ЭМ БЮГОНЛЮК

Бизни аксыакыбалларыбызны кеслерине нек тартып кюрешедиле?

Ма бу суратдагы сейир аксыакылла кыарт журткулдыла. Файгаьамбарчана, нюорю, көбелтиби, хурметли, нартлача, деменигли кыараичи кыартла! Закилле, акылманна болгонлары түрсюнлериине кароюнко турары. «Ма былай адамларыбыз болгандыла!» деп өхтөмлениринг көледди.
Ай медег, аланы кеслериникине санаргы излегениле, бизден сора да, табылаганды. Билим-Билмей эте эселе да, халкысыбыз, бу суратты, «Кыбарты кыартла» деп, талай басма органды чыгаргандыла. Кыараичи бля Малквар болмаса, бу журтлада ташдан ойле ишлеген бир миллет жоктуу.
Суратыны автору Дмитрий Ермаков каталогуну ачарт жазылып турарды, кыартла кыайдан, кимле болгонларыны. Аны бля да кыалай, ол кыартпадан бир кыуауну бирем-бирем башха да тюшюргөндү суратка. Сөз ючюн, олтуруп тургандынан өз жанындан биринчи

Азияда да көп кере болганды. Аны сейирлик сурат лабораториясы Тифлиси шахарда орналганды. Ол жылдада Дмитрий Ермаков жайдан жайга Кавминводы курортлада солуу ашартып кыартла заманын. Аны бля байламлы Исси-Сурат эшити филиялында ахчанды. 1883 жылда ол Россияни белгилу алимлери В.Ф. Миллер, М.М. Ковалевский бля бирге Малкварга, Тегейге да барганды. Схауатын, Басхааны, Чевачны сейирлик табыт таптарын суратта тюшюргөндү. Бзы бля тыш кыралпадан келген жолочула бля талай кере Эски Кырарачайда ишин бардырганды.

«Кавказ» деген китабын чыгарганды. Аны экинчи томунда Орусбияны юсюнден суратлау оюкредэ бу башында арылган суратла басмалангандыла, ол халкыла уа тюзюлмөгөндиге.
Сөөг вланыны жылларында кыарт журт аксыакылла, тюшен сурат ол кезюндеги жашууыга, ниметте келшимегени сөөбөлү бырнек болуп тургандыла. Бир кере Ленинградда (ахасыз чусу) басмагананды, аны башха бир жерде

Ермаковну сурат каталогуну колпосиан а Кырарачай-Черкес обласыны краевед музейини фондларына береди (иш этип излеген анда табаркысыды). 1980 жылда тарыхчы Тенеланы Кемал Дмитрий Ермаковну коллекция суратларын Москвада «Тарых музейини» фонд-

1896 жылда биринчи сурат каталогуну Тифлисте басмалаганды.
Анда сөзүз минг сурат барды да, Нарсагада, Ростовада чыгарыла бердырганды. Жамауатта белгилу адмлааны тукумларын, аларын да жазып, аны кыайда, кычан алганында да белгилеп, алай чыгарганды. «Виды Кавказа», «Зеркало Кавказа» дегенча альбомла, почта

праторпкчи Кырмышаухалыны Таусулатан ханчи (генерал-майор Кзырмышаухалы Айтени атасы) ат юсюне, ююрюню арасында да тюшгөн суратла анга шагартыла.

Бз атхас эс бөлмей да кыюргыа боллук эди, жаныгып этгенди деп. Алай а бир кыуауну автор «жангылычаны» кыарт иштеринде жарылаптыганын тохтапмадыла.
Белгилисича, миллеттени тархлары, материал эмда тин-ненте културалары археология, этнография, фольклор, лингвистика деген көп торлоу затлагы тапнып, суратлана келеди. Аланы ичинде XIX вюрюню экинчи жарымындан башланп суратла да энци жери алдыла. Дмитрий Иванович Ермаковун (1845-1916ж.ж.) ишлери да XIX юкюрюю ахыр сюрөминде каказ халкылары жашауларын, турмушларын ачыклаган деменигли шагартыкыладыла.
Аны иши, жашуу аспамсында да Тифлисте эди. Алай а ол 1880 жылдан башлап, Кавказ бля кыалай, жууккь эмда Орта

«Кавказ» деген китабын чыгарганды. Аны экинчи томунда Орусбияны юсюнден суратлау оюкредэ бу башында арылган суратла басмалангандыла, ол халкыла уа тюзюлмөгөндиге.
Сөөг вланыны жылларында кыарт журт аксыакылла, тюшен сурат ол кезюндеги жашууыга, ниметте келшимегени сөөбөлү бырнек болуп тургандыла. Бир кере Ленинградда (ахасыз чусу) басмагананды, аны башха бир жерде

ларындан алып, бу сураты тюбюне да «Элита карацевче» деп жазып, кесими монографиясында чыгарганы эди.
Жылыла, замана саркылаптыла. Тюзюмюкю орунуну салдыргыа мадар чыгылды. 1992 жыл аксыакылланы суратлары «Нарды Кавказ» китапка тюшеди, мычымай Фухк Таукулу Кырарачай-малквар култургага аталган китабына тюшюредди, дагында Киткеланы Зарема «Кырарачай-

АЗ ТЮБЕГЕН УСТАЛЫКЫЛА

Нарасюны дельфинарийини неси

Тамбийланы Магометни жашы Леван Нарса шахарны дельфинарийини баш директордуу. Аны юсюнден көп хапар эшитер турсам да, бюгонне дери анга тюбөп, ишини юсюнден ушакь этмеген эдим. Жолукканында, сокурунанмдым. Ушакь эткен кезюндеме кертти да терен билими болганын танытты. Ол иги кесек замандан бери тенгиз жаныуарла - дельфини, котикле, ачк полярный китле бля - байламлы ишлейди.

кюметр узаклыкында эшитирге боллуктудыла. Бек сейирюу неди де сенг, кюндюс алай бир торлоо, кеме да башха торлоу тюртүгэ этедиле. Басоюени сууну жылыгыны 18-20 градусу болуп турургыа келтиргендик?

Кимни алып кырасакы да, бизни, кыарачай жашланы, арасында Тамбийланы Леван болмаса, кесини ишин, жашауну тенгиз жаныуарла бля байламлы этген жоктуу. Рөссей Федерацианы Илмуу академиясы бля кысха байламлы кыда урундаы. Дельфинарийде илмуу тинтүүле бардырды.

«Биr кыуауну самолөтланы ичлеринде улпу ванналары бардыла. Иги кесек жоюм этерге тюшеди, алай илмууга керек болганы себепли, не улпу кыоранчкы баргыра да болды.»

«Ачык айтсак, дельфинлени аскере маганаалары да бардыла. Ала адманы айтаньны этерге бир да бек сөведиле. Улпу Аллах саклаасын кысаурут болгандан, дельфинде да тенгиз тюбюнде жокгон кыайыкыла болуп кыаллыкыдыла керек заманда.
«Хар жаныуарланы экишер, төртюшер да барды дедим. Бу дельфинде тенгиз аларгыа мадар бармыды?»
«Барды. Дельфинле 10-11 жылдан төлө берип башлайдыла. Ала дельфин бир балчыккы табды. Сейини неси дедим, ала койор-койор болуп жашадыла. Юч жылны анасы баласына кыарпа турарды, аны сөлөшюрге ююргөдди. Кыруу ол көз-кыулак болмайды анга, башха дельфинде да аны көз туурадан жибөрмейдиге. Былайда бир сейир затты айттайлы. Ахилле ачыккылагындан кере, дельфин балчыккы турганлай, башха улпу дельфинлени аны судан көпюрюп, сутка чыккы бири турарыла. Ала не этпейди? Балчыккы алыксын коч алмагыны сөөбөлү, судула суюлмайкы, тунукуп, ёлоп кыаллыкыды. Дельфинде кеме-кюч да суу тюбюнде турмайдыла. Ала

Тутан жаныуарларынызны бери келтирину алы бля саудуларыны тыгеменисиз? Мында не зат ашастасыз? Көп аш керек болмасыды.
«Хар бирини да саудулууну ветеринар врачна тинтериле. Дельфинчичи, китлени, дагыра башха тенгиз жаныуарлары ичлеринде торлоо-торлоо сууалчаньла көп боладыла. Ичлери алдадан таза-тазаныгыны дарманна бири турары. Ала мукаралдыла дельпыккы тюрлоюм. Сөз ючюн, полярный китте суткага 15 килограмм, дельфинче 10 килограмм, котикге 8 килограмм чабак керек болады. Алагы алыгызыга тюбюген чабаккыны бири бармайды, тенгиздиклери керек боладыла. Аланы да бич-чечтирме кырайтмызга.»

«Айтууга кере, сен уучуучу бля жазычуулук бля да кюрөшөсү. Аны юсюнден биr хапар айт.
«Уучулук бля таамам көлөм бля керөшөсү. Жазычуулук ишини кылаарыны тыгеменисиз? Мында не зат ашастасыз? Көп аш керек болмасыды.
«Хар бирини да саудулууну ветеринар врачна тинтериле. Дельфинчичи, китлени, дагыра башха тенгиз жаныуарлары ичлеринде торлоо-торлоо сууалчаньла көп боладыла. Ичлери алдадан таза-тазаныгыны дарманна бири турары. Ала мукаралдыла дельпыккы тюрлоюм. Сөз ючюн, полярный китте суткага 15 килограмм, дельфинче 10 килограмм, котикге 8 килограмм чабак керек болады. Алагы алыгызыга тюбюген чабаккыны бири бармайды, тенгиздиклери керек боладыла. Аланы да бич-чечтирме кырайтмызга.»

КӨБӨМӨНЛӨНӨ Мамут.

ТОЗЛЮКНО БЕГИТЧУ

Гыпы айранны юсюнден керти хапар

Гуртулары Элданы «Узакдан келген жолочу» деген адабият-суратла очерки бытыр сентябрь айда «Кырачай» газетде басмаланган. Ол биринчи кезге Малакырада «Шүлкүктү» журналда 1974 жылда чыккан эди. Аны мурдоору 1971 жылда салынганды. Ол жаш мөн Баччораланы Гутчаны жаны Бекмырданы суратан Рымгоркаде жууктулгандан алып аны Москвада Ирина Тихоновна Сахаровнага барам. Ол суратны көргөнгө: «Э-оң, какий он был симпатным...» дегени биогон кибиб жазмады.

Аңдан сора «Осетинский князь Бекмыра» деген хапар келени чамалдырады. Ол кырачайлы Бекмыра болганы хах эди. Ма ол тарых айтыла Гурту улуу да суратла өчкү жазгач учурдады. Андан берип көп жыл озса да, алыкын китап, журнал эмда газет информациялада «Родина кезири - Осетия» дегеней келетиле.

«Кырачай» газет ол халпарлары чачар мурад бла Гурту улуу жазма ишин кытайлар басмалганды. Кертисин айтсак, ол «тау тилде» болмай, орусча чыксыа иги болукту эди. Экинчи жагы алыт кырачылы жаз тыр айраны бла гыпы айраны башкалыкларын айырып, хаза адам өлөшөмдү.

Мен органика химик неда миогло тиюлме, эксперимент сыйламан эмда бука былай кужур соруугага кесима, тарыхч-этнографча жууап берирге союме. Тоз айран бла гыпы айраны кырачыларын (малакыра - «вирдауунокчлара») башкача, тейокчлара деп да башка-башкады. Гыпы айран кырачкытылгандан, жылынган (сауулу алынган) сошто температурсады) ийнек, кой эмда эчки сюттөдөн гыпы урукчыланы (кырачкыткени) ачтыктыгыла бла уютуду, тоз айраны уа - кырачкытылганы сошто бармак жылугуа деричи суумууга кыюп, андан сора эчки айраны бир-эчки тамчысын кырачылык

хайрыланадыла. Тоз айран эте туруп сют кыйнайтылмаса, «кылжа» мистындау) дейдиле. Сютно дамыгасина көрө, кырачкыткени жылугуа кыюп, андан сора бла жаңгы айран хайрылгандына көрө, «кыюшо», «тапы» дегенча айран болады.

Ол себепден Кырачайда этилген айран «кырачай айраны», Малакырадагы «малакыр айран» болады. Кюшда уюулгубан «кюш айран» дегенча башкалыкчыл келетиле. Тап, бир юйдегиде окуна сютно бирча уютмайдыла. Бу ишде хар инсанны тапкычтын кесини биресиндеди. Жаңгы уюулгубан айранга «жуурут айран» дейдиле. (Бусугагадыгы «югурт» - бу «жуурут» дегенден чыккы гандыла. Айраны (жуурутунда) неда дайкылаңгандыра) гыпы айрандача «кымылгандан микроорганлизме» төмөлдөйдиле, нек дезигокч, кынайтылгандан сютте калай бактерияла өпюп-өпюп кыладыла. Кырачай бла Малакырада жүргөн баткериялы ичгилене ауап өсүмлери сют эсе, япон-тебт грибокчанлыкы уа шай судуу.

Микробиолог айтханга «Кырача гыпы айраны эмда жаз хапарлар туа хауа бла тоз жерини хауаларына көрө болады. Эдурад Керн 1881 жылда бек кыпалыра дага басымга Пашинесени бийкилгин белгилегенди.

Кырачай айраны эмда жаз хапарлар да бир кесек торленеде деп билдирди. Аны кибиб, кюшда уюулгубан айран (бурун гыпыда уюулгубанды) бла башка суугадыгы айранны эки айран алышканын белгиледи. Дагында: айраны эм аламаты - ийнек, кой эмда эчки сюттөдөн бирге кыюуп уюусангы неда - эчки бла кой сюттөдөн. Гыпы айран уа алай «кырачкытыру» адыл жортолмөдөйт.

«Айран» деген сөз бурунгу тюрк-монгол миллеттени цивилизацияларындан бери айтылып келетти, гыпы айран а - Минги тауну тийресине жашап келген

Кырачай бла Малакыраны эчки продуктуларыды. Ол себепден биогонюкде гыпы урукчыланы эндемикаларын тутмай, рекомбинация тоз жолда уутарга борчулду.

Таурух хапарлардан бир жаньна кетип айтсак, «гыпы - кыпылы» деген сөз «гыбыт, гыбу» деген сөзлө бла байланышыла. Бу кырачай, гыпы айранны микроорганлизмеги гыбытын бучкакч ууларында, кыруда тычып турган жерлеринде жаратылгандан жаныс клеткалы (одноклеточные) микроорганлизмедеди. Ала жылы сютте юшөшөлө, кырачкыткени андан сора, бир улуу клетка болуп кыалмай, экиге юлөшине-бөлүнө кыбөйдөйдиле.

Алай бла сютно ичип башлагычы юрөйдө да, юлөшине бардыла. Ахырында юйрөу-өсүм тохтайды, сора айрандын осюгон бла сюзюп, гыпысын бир жаньна чыгарсадыла, ызы бла уа ол сюзме маталы умжуну жууп, казенден айрып аладыла да, сора салкын жерде (кюн такыла тиймезча жерде) көндүрдиле.

Келген гыпыла келегинден арылган биринч биртокчлөре ушайдыла. Келдирилгинчи уа араны көрөмдөлөри гыбулагы ушайды. Келген урукчыл уа талай жылы микроорганлизме кырачуларын саклап турдыла. Юлгогге: кырачайлылары бир-бир юйдегилеринде гыпы урукчыл, сюртон жылгандан өпюп, жууртарына кырачкытылгандан сора жаңгыртылгандыла.

Кимни да билмөймө, мен көрөгөмө неда эшитмөгөмө кырачайлыла бла малакырылы Орта Азия бла Кызаказстанда, жашауларынды гыпы урукчыл бла хайырлангандыла деп. Сюртонде этника сфатарларын саклап келгенчире, тауула келерини эчки (кариг-эндемик) продуктуларын да саклап келетиле. Дагында: таулганын тилдеринде айтылгын көлгөн «гыпы (кыпылы), галпыс» деген сөзгө кырачкытуу айтылганы да ачыкды. Аны бла да кыалмай.

ШАМАНЛАНЫ Ибрахим.

Тау жыкыла

Жашчыкыла бла кызычыкыла сынашкандыла

Лыжачыла, Север Осетиядан келген Леван Хетагуровдан кылаңганды Терс-Кюп элдендеди. Биринчиликке кыташханалы барыны да - сауғыла, алы жерлөге чыккыланга уа ахчала бергендиле. Эчки сауғалага, жыл саналары бла эм гичте спортчула, Али

Анатولي ТЕМИРОВ. СУРАТДА: Шауаланы Ахмат эришулини кезуонде.

Ауур атлетика

Алыкча кырачу таркыаймаганды

Ючкөкөчкени Бостанланы Солтанын жашы Борини аты бизни республикада. Россейде көп тыш кырачкытанга деп белгиленди. Ол штанга кетюрюонд Европаны талай жөре чемпиону болганды, кеси да ауур атлетикадан спортчу халкыла аралы уастасыды. Жыңгы жылда январьда Борисге 70 жаш толукчандыла турдыла. Бүгөкөкөчкөн окуна Беринчиликке кыташханалы болганды, кеси да ауур атлетикадан спортчу халкыла аралы уастасыды. Жыңгы жылда январьда Борисге 70 жаш толукчандыла турдыла. Аны бири май айда беринчиликке кыташханалы болганды, кеси да ауур атлетикадан спортчу халкыла аралы уастасыды. Жыңгы жылда январьда Борисге 70 жаш толукчандыла турдыла. Аны бири май айда беринчиликке кыташханалы болганды, кеси да ауур атлетикадан спортчу халкыла аралы уастасыды. Жыңгы жылда январьда Борисге 70 жаш толукчандыла турдыла. Аны бири май айда беринчиликке кыташханалы болганды, кеси да ауур атлетикадан спортчу халкыла аралы уастасыды.

Анатولي ТЕМИРОВ.

ЭСЕПЛЕ ЧЫГАРЫУ

Аккылбалык болмагынланы эркинликтерин кыоруулауу эм башка салып

Аккылбалык болмагынланы эм жаш тлению осюнден Зокналыны топурудуна прокурор надзорлук этиу не халда болгынына анализ этилгенди, ол жаны баш ишчи кымайты 2013 жылда иги да өсгөн белгиленгенди. Аккылбалык чартлагы көрө ол сфердада 757 букармадыла. Аны алпнда жы а ол көрөмдө 5388 эди. Алайды да, надзорлук этиуде хал иги жаңына торленгенди деп айтыра туююлды. Аны бла байланы 656 көрөгөзтөу болганды, законсуу право аклагыла протест этилгенди, аккылбалык болмагынланы социальин эм ыркысы бла байланы эркинликтерин кыоруулар ючюн сюдге 1178 дау кырыкты жиберилгенди, 34 уголовный иши ачылганды, 826 оюнучу кулукчуну нызам жаны бла, 311 адам да администрация жаны бла жууапча тартылды.

Жай айлада сабилени саулукчларын кючлө, солуларын кыруа учреждениялы ишлерин тинтген жаманда да прокурорла жаңы башка кылган чыккыланганды ачыккалыгандыла, терсликери болгына жууапча тартылгандыла. Биринчиден, жай солуларны кезуюнде сабий учрежденияны от тошюуден саклянуу жоруларны тийшисинчэ эс бурулмаганды, санитар этилгендеги ишчилер тиндирерлук болмагына кыагызыруу иги кырулмаганды.

Келлерин кетюргөндиле

Рақдан ауруган сабилени халкыла аралы конлереи атап Нальчикде жандаурулук акция өтөдди. «Единая Россияны» «Жаш гардия» деген регио-биомоние келечилери эм Парламентин Жаш тейокч ишлерин жамзурт биригуиле эм асламы информация органла жаны бла комитетни таматасы Татьяна Шахмезова Республикасы клиника болыңганы онкология биомониеде жаташы сабилени жоклагандыла. Кырачкыла алагы «Вавилон-фарм» компания сауга этген дарман препараталы келтиргенди, кыш Олимпиада оюналы белгилерин: айбу, кывалан эм кыюн суратыгы гичиле да бергенди. Тюрлю-тюрлю оюна бла конкурсула да бардыргандыла.

«Бусугада Олимпиадада спортчула хорлап ючюн, кючлерин аямай кирөшөдиле, мында жахтаула уа, ол халли сау болууга тийгенди. Биз бери биринчи кезге көлөйбиз: бир бирибиз бизча аркююнлук кыгайлыларыбыз сизни саулугуугузын бир кесек иги өзге себелик берселе окуна, биз кууанырлыкчыз», дегенди «Жаш гардияны» келечилери.

Бизни корр.

ГРЕК-РИМ ТУТУШУУ

Российн биринчилигинден - доммак майдал бла

Дондагы Ростовда грек-рим тутушудан жаш спортчуларын арасында Россейн биринчилиги болганды. Эришуилеге -Эльбрус-

иючюно жөрге чыккынды. Ислам төрт тобюшү бардырганды. Сахалинде, Дондагы Ростовдан эм Краснодардан гөфеленин хорлап, төртюносоюнда уа мында спортчула «кырачкытыла».

Анатولي ТЕМИРОВ.

Ыспасэтти

Огары Малакыр элини жамуаты «Огары Малакыр» спорт клубуну курулурун бардырууда ачча болушук этгени ючюн Нальчик шахар округу А.У. - «Сорединение парка культуры и отдыха» организационно-методический директор Хонгуланы Тауаынын жашы Кырачы гыпы урукчылкларын билдиреди эм сабилени бла жаш тлению араларында саулукчу жашау бардырууну кен жайбу жапы бла ишде мында ары да байлалмакчы жюрюрт деп ушанды.

Огары Малакыр элини жамуаты эм «Огары Малакыр» спорт клубу.

Жетишим

Бийикликке секиргенди, тейир тоңну сызганды

Новочебоксарскде санларын да бир тюрлю кычулары болгын инсанланы араларында жегил атлетикадан Россейни биринчилиги бла чемпионы бардырылганды. Эришуилеге бери жөрөшчиди Иван Ботвин да кыташканды. Спортчу биринчере 170 сантиметтер бийикликке секиргенди, тейир тоңу уа 13 метр бла 46 сантиметтер сызганды. Эки дисциплинада да жаш биринчи жерлөгө чыккынды. Аны тышында да, Россейн спортдан устасы деген атака да тийиш болганды.

Анатولي ТЕМИРОВ.

УЧРЕДИТЕЛГЕ: КВАБАРТЫ-МАЛКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Table with publication details: «Заман» газетин баш редактору, АТТАИАНЫ Жамал, «Кырачай» газетин баш редактору, КАКУШЛАНЫ Хусей, ТЕЛЕФОНДА: Редактору иривчаны - 42-43-01, Журналисттер - 42-66-85, Секретариат - 40-93-62, Корреспонденттер - 42-63-52, РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМОНЕ: Жамуат-политика бөлүмү - 42-67-68, 42-24-02, Экономика бөлүмү - 42-66-73, Юридика бөлүмү - 42-75-82, Социальный политика бөлүмү - 40-59-18, Жаңылыкка эм спорт бөлүмү - 40-39-93, 42-66-71, Письмохана эм редакция бөлүмү - 42-37-94, Тираж бөлүмү - 42-71-28, Сурат алуучу - 42-68-72, Бухгалтерия - 42-30-87, Операторла - 40-28-49, 42-39-65, Редакция авторла бля кырагы жюрюйтөймөди. Кызы жамааларга рецензия этиймөди эм ала арык кырайткыламыда. Газете басылган материалда айткылан оюмда редакцияны оюму биз келишимге болукчула. Алада айткылан хар зат ючюн Россей Федерацияны басмасы өсөөдөт законсу тийишсиздик материаллары авторлары кесери жууапчылыла.

Table with contact information: Редакция авторла бля кырагы жюрюйтөймөди. Кызы жамааларга рецензия этиймөди эм ала арык кырайткыламыда. Газете басылган материалда айткылан оюмда редакцияны оюму биз келишимге болукчула. Алада айткылан хар зат ючюн Россей Федерацияны басмасы өсөөдөт законсу тийишсиздик материаллары авторлары кесери жууапчылыла. Редакция авторланды 400 гает тигинден (маалым бла жазылган 5-6 гает) кыно кыламыды. Газет басылган материалда айткылан оюмда редакцияны оюму биз келишимге болукчула. Алада айткылан хар зат ючюн Россей Федерацияны басмасы өсөөдөт законсу тийишсиздик материаллары авторлары кесери жууапчылыла. Газет басылган материалда айткылан оюмда редакцияны оюму биз келишимге болукчула. Алада айткылан хар зат ючюн Россей Федерацияны басмасы өсөөдөт законсу тийишсиздик материаллары авторлары кесери жууапчылыла. Газет басылган материалда айткылан оюмда редакцияны оюму биз келишимге болукчула. Алада айткылан хар зат ючюн Россей Федерацияны басмасы өсөөдөт законсу тийишсиздик материаллары авторлары кесери жууапчылыла.

Table with publication details: Номерте графикте көрө 19,00 сагында кыю салынды, 20,00 сагында кыю салынды, «Заман» газетин баш редактору: Жамал, «Кырачай» газетин баш редактору: Жамал, «Заман» газетин баш редактору: Жамал. Редакцияны эм иштете йин адреси: 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5, элборун почта: elbor_50@mail.ru